

Lungă călătorie între vis și viață

De peste o jumătate de secol, Mircea Ștefănescu ocupă scena românească și de tot atâta vreme preocupă lumea de teatru: actori, regizori, croniciari și public.

În acest scop, Mircea Ștefănescu n-a făcut altceva decât să scrie. Mijloacele adiacente, manevrele de culise, protecții și corupții i-au fost totdeauna străine. Mai mult, rareori s-a priceput să le evite sau să le dejoace. A suportat, pur și simplu — și a continuat să scrie: textele lui nu puteau fi îndelung ținute departe de scenă. Iar veniturile i-au fost totdeauna triumfale.

Mircea Ștefănescu este, în tot ceea ce scrie, original fără ostentație. Ca persoană, are darul suprem al creatorului, obiectivitatea. De aceea, teatrul lui este firesc și, în același timp, de un necontestat sigiliu. Maestrul al tehnicii bulvardiere, nu a alunecat pe panta facilității. A scris piese și drame, comedii sentimentale și de salon, comedii satirice, evocări istorice. Toate acestea, cu o extraordinară stăpânire a meșteșugului, a unui meșteșug pe care îl disprețuiește mai ales aici care nu-l posedă.

Din opera dramatică a lui Mircea Ștefănescu se desprinde un puternic sentiment al epocii. În lucrări scrise atunci, dar aici, iese în relief darul de a exprima permanente românești. Numai astfel se explică succesul neașteptat al altor reluări care, inițial, păreau risicante.

Se știe cât de repede se învechesc piesele, cât de puțin durează acelea care păreau construite pentru eternitate. Dar, nu o dată, avem surpriza de a constata perenitatea acolo unde mai puțin o bănuisem. Mircea Ștefănescu nu a fost un teoretician de teatru, așa cum au fost atîția autori de piese proaste. Dovadă, însă, că el medită asupra darurilor cu care natura l-a înzestrat stă opera lui de cronicar dramatic. Ani de-a rândul, el a urmărit, premieră după premieră, evoluția actualității teatrale, ani în care a fost îndreptar pentru public și prețios ajutor pentru confrăți. Există mai multe feluri de a face critică dramatică, de la analiza universitară a textului pînă la notația fugitivă a reporterului, prezent întîmplător la pre-

mieră. Mircea Ștefănescu a ales în mod deliberat studiul textului. Nu că arta actorului, a regizorului, a decoratorului i-ar fi fost străine. El stăruia, însă, îndeosebi, asupra esențelor, asupra fermentului inițial, din care urma să dospească totul. Nimeni nu a stăruit mai mult, în acest timp, asupra resorturilor secrete ale piesei, nimeni n-a des-făcut, cu mai multă pricepere și cu mai mult respect, ceea ce profanilor li se înfățișa ca un tot nedecompozabil.

Mircea Ștefănescu avea, în calitate de cronicar, un public al lui, care mergea la teatru în funcție de ceea ce citise. Niciodată n-au fost prea mulți asemenea mentori în presă, și nu totdeauna rolul lor a fost benefic. Ar fi suficient să cităm, în acest din urmă sens, pe Sarcay, care a avut, printre altele, și rolul nefast de a sugruma cariera lui Henri Becque și de a orienta spre mediocritate repertoriul de consum al teatrelor pariziene.

Pentru ca un îndrumător de opinie teatrală să-și menție favoarea publicului, sînt necesare mai multe calități: fermitatea gustului artistic, pricepere profesională și o calitate morală, legată indisolubil de adevăr.

Mircea Ștefănescu împlinea toate aceste condiții.

Premiul special al Uniunii Scriitorilor i-a readus în actualitatea imediată numele. Fi-rește, acest nume figura — printre altele — și pe afișul teatrelor bucureștene. Omul, însă, modest din fire, devenise, odată cu trecerea anilor, din ce în ce mai retras, mai discret.

Acum șapte ani a tipărit, la Cartea Românească, un „Joc de noapte, joc de zi“, o lungă călătorie între vis și viață în universul insomniilor.

Era, într-un anume fel, o confesiune, un substanțial capitol de jurnal intim, din care cititorul lua cunoștință de reversul medaliei — viața secretă a comediodografului. Acest Mircea Ștefănescu necunoscut ne-a făcut curioși să aflăm povestea scriitorului celebru, care, timp de atîția ani, a circulat prin teatre, prin redacții, prin localuri publice. Fiîndcă, deși știut de toată lumea, scriitorul a păstrat o neobișnuită rezervă asupra evenimentelor care i-au marcat cariera.

Am aflat, recent, că Mircea Ștefănescu lucrează la un compact volum de amintiri, un volum de călătorii, de portrete, de inter-viuri — dar, mai ales, un volum cu atmosferă de presă și de teatru, un volum în care va evoca prieteni și adversari, evenimente și... catastrofe.

A trăit cu intensitate istoria, azi puțin cunoscută, a vieții noastre culturale nu prea recente. Așteptăm, de aceea, odată cu marele public, cartea cea nouă, convins că vom afla, în paginile ei, tot ceea ce, din unghi personal, unui au trăit, dar despre care cei tineri au cunoștințe reduse, cînd nu deformate. Amintirile ne vor dezvălui încă un Mircea Ștefănescu inedit.

N. Carandino